

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/201/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6817206653
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6817206653.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov Mgr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobcu: BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 47 967 692, zast.: Advokátska kancelária JUDr. Veronika Kubriková, PhD., s.r.o., so sídlom Martinčekova 13, 821 01 Bratislava, IČO: 50 361 368, proti žalovanému: T. S., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom A. XXX/XX, XXX XX D., okres U., v konaní o zaplatenie 141,69 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Revúca č. k. 4Csp/229/2017 - 74 zo dňa 22. marca 2018 ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie v druhom výroku o zamietnutí žaloby a v závislom treťom výroku o nepriznaní náhrady trov prvoinštančného konania žalovanému p o t v r d z u j e.
- II. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Žalobou došlou na súd prvej inštancie dňa 09. 11. 2017 sa žalobca pôvodne domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 141,69 Eur ako dlžnej istiny úveru spolu s úrokom z istiny vo výške 123,54 Eur vyčísleným do 07. 06. 2017, riadnym úrokom vo výške 29,50 % ročne z istiny od 08. 06. 2017 do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 5,15 % ročne z istiny od 08. 06. 2017 do zaplatenia. Na základe späťvzatia žaloby v časti úrokov vo výške 123,54 Eur a istiny vo výške 68,15 Eur z dôvodu úhrad žalovaného po podaní žaloby súd prvej inštancie odvolaním napadnutým rozsudkom konanie v tejto časti zastavil (prvý výrok) a žalobu v ostávajúcej časti po jej čiastočnom späťvzatí, t.j. v časti istiny vo výške 73,54 Eur, riadneho úroku vo výške 29,50 % ročne zo sumy 141,69 Eur od 08. 06. 2017 do 22. 02. 2018 a zo sumy 73,54 Eur od 23. 02. 2018 do zaplatenia a úroku z omeškania vo výške 5,15 % ročne zo sumy 141,69 Eur od 08. 06. 2017 do 22. 02. 2018 a zo sumy 73,54 Eur od 23. 02. 2018 do zaplatenia zamietol (druhý výrok) a žalovanému náhradu trov konania nepriznal (tretí výrok).

2. Z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie vyplýva, že dňa 06. 08. 2013 uzavrel pôvodný žalobca - Poštová banka, a.s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890 so žalovaným úverovú zmluvu č. 1313073349 (ďalej aj „úverová zmluva“), na základe ktorej poskytol žalovanému úver vo výške istiny 400,- Eur. Úroková sadzba poskytnutého úveru bola dohodnutá vo výške 29,5 % ročne, RPMN vo výške 38,41 %, priemerná hodnota RPMN bola 48,52 %, celkové náklady spojené s úverom činili 157,32 Eur. Žalovaný sa v zmysle úverovej zmluvy zaviazal zaplatiť žalobcovi 24 pravidelných mesačných splátok po 23,- Eur, splatných k 25. dňu kalendárneho mesiaca, počnúc dňom 25. 09. 2013 a termín konečnej splatnosti úveru bol uvedený v zmluve dňom 25. 08. 2015. Z nesporných skutkových tvrdení žalobcu a prehľadu splácania úveru súd prvej inštancie zistil, že žalovaný do 07. 06. 2017 zaplatil na úver sumu 437,60 Eur a po podaní žaloby sumu 191,69 Eur, t.j. spolu 629,29

Eur. Na základe omeškania žalovaného so splácaním úveru riadne a včas, právny predchodca žalobcu pristúpil k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka ku dňu 23. 11. 2014.

3. Zmluvou č. III/2017 zo dňa 13. 06. 2017 právny predchodca žalobcu postúpil pohľadávku s príslušenstvom uplatňovanú v tomto konaní na žalobcu.

4. Na základe takto vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za to, že práva a povinnosti zo zmluvy vyplývajúce sa riadia ustanoveniami § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) o spotrebiteľských zmluvách a ustanoveniami zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej aj „zákon o spotrebiteľských úveroch“ alebo „zákon č. 129/2010 Z. z.“). Zmluva o spotrebiteľskom úvere podľa súdu prvej inštancie nespĺňa všetky ustanovením § 9 zákona o spotrebiteľských úveroch predpísané náležitosti, konkrétne v nej nie je uvedená celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, ďalej v nej je nesprávne uvedená celková výška nákladov (podľa súdu prvej inštancie má činiť 152,- Eur (24 splátok x 23,- Eur - istina 400,- Eur), je v nej nesprávne uvedená RPMN v nižšej výške (38,41 %) než skutočnej (v rozsudku neuviedol v akej), t. j. v neprospech spotrebiteľa, teda poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) a d) zákona o spotrebiteľských úveroch. Súd prvej inštancie mal vzhľadom na istinu úveru a úhrady žalovaného preto za to, že žalovaný celý svoj záväzok z úverovej zmluvy ku dňu rozhodnutia súdu už uhradil a tento zanikol, a preto žalobu ako nedôvodnú vo zvyšku uplatnených nárokov zamietol.

5. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 255 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“) podľa pomeru úspechu strán sporu vo veci, pričom mal za to, že plný úspech mal žalovaný bez ohľadu na čiastočné späťvzatie žaloby žalobcom pre úhrady žalovaného vykonané po podaní žaloby, pretože žaloba bola od počiatku nedôvodná, keďže už ku dňu jej podania žalovaný uhradil viac ako istinu úveru. Žalovaný si však náhradu trov konania neuplatnil a žiadne trovy mu z obsahu spisu nevyplývajú, preto mu súd prvej inštancie náhradu trov konania nepriznal.

6. Proti druhému výroku rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby podal žalobca včas odvolanie. Rozhodnutie označil za nesprávne z takmer všetkých odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 C. s. p., z jeho obsahu však vyplýva, že rozhodnutie považoval za nesprávne z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. f) a h) C. s. p., t.j. z dôvodov, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (viď nižšie).

7. Žalobca vytýkal súdu prvej inštancie nesprávne skutkové zistenia, že zmluva o úvere neobsahuje celkovú čiastku, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť a nesprávnu (nižšiu ako v skutočnosti) RPMN 38,41 % (podľa súdu má byť 38,56 % - čo však vyplýva len z č. I. 32 spisu, v rozsudku to nie je uvedené) odvodenú od nesprávnych celkových nákladov (tie podľa zmluvy činia 157,32 Eur, podľa súdu prvej inštancie len 152,- Eur (24 mesačných splátok x 23,- Eur - poskytnutá istina 400,- Eur). Výklad súdu prvej inštancie, že celková čiastka nie je v zmluve uvedená, pretože nie je vyčíslená peňažnou sumou považoval žalobca za prílišný formalizmus v rozpore s rozsudkom Súdneho dvora EÚ C-42/15 z 09. 11. 2016, pretože celková čiastka je evidentná zo spôsobu jej výpočtu uvedeného v článku 3 zmluvy, kde je uvedené, že celkovú čiastku úveru predstavuje súčet výšky úveru a celkových nákladov spojených s úverom.

8. Ďalej mal žalobca za to, že súd prvej inštancie dospel aj k nesprávnemu zisteniu o nesprávnej RPMN a o celkových nákladoch, pretože žalobca zaslal súdu listinu s výpočtom RPMN ako aj predpis splátok, ktorý je vypočítaný podľa vzorca uvedeného v prílohe zákona o spotrebiteľských úveroch. Vzorec výpočtu do kalkulačky implementoval externý dodávateľ, ktorý garantuje správnosť výpočtu RPMN. V predmetnom výpočte je vidieť, že posledná 24. splátka úveru činila len 10,83 Eur, nie 23,- Eur. Žalovaný si sám vybral v zmluve možnosť platby splátok v hotovosti, za čo mu bol účtovaný poplatok za každú takto realizovanú platbu vo výške 0,76 Eur. Preto celkové náklady činia 157,31 Eur (23 splátok x 23,76 Eur + 10,83 Eur = 551,31 - istina 400 Eur). Rozdiel manuálne vypočítanej sumy oproti sume uvedenej v zmluve o úvere (157,32 Eur) vznik zaokrúhľovaním jednotlivým súm BIS-om. Žalobca podotkol, že ak by celková výška nákladov spojených s úverom bola podľa súdu v skutočnosti nižšia ako uvedená v zmluve, musela by byť v skutočnosti nižšia aj RPMN, ktorej výpočet sa odvíja od celkových nákladov. V zmluve by teda nemohla byť uvedená nižšia, ale vyššia RPMN ako v skutočnosti.

9. Z nesprávnych skutkových zistení ohľadne RPMN vyplýva podľa žalobcu následne aj nesprávny právny záver súdu prvej inštancie o tom, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

10. Žalobca preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, eventuálne aby rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel a priznal žalobcovi plnú náhradu trov konania.

11. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

12. Krajský súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalobcu podľa § 34 C. s. p. preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C. s. p., v rozsahu odvolania podľa § 379 C. s. p., len z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 C. s. p. a mimo nich v rozsahu väd týkajúcich sa procesných podmienok v zmysle § 380 ods. 2 C. s. p., ktoré vady nezistil a dospel k názoru, že druhý výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie vo veci samej je vecne správny a je potrebné ho podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdiť.

13. V prvom rade odvolací súd uvádza, že vzhľadom na odôvodnenie odvolania žalobcu konkrétnymi okolnosťami odvolací súd vzhliadol len odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) C. s. p. Žalobca odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. a), b), e), f) a g) C. s. p. v odvolaní nijako nevymedzil konkrétnymi okolnosťami, v ktorých majú spočívať, a to ani odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) C. s. p., nakoľko nešpecifikoval, prečo považuje rozsudok súdu prvej inštancie za neprípustné zvýhodnenie spotrebiteľa zo strany súdu prvej inštancie a v čom konkrétne malo spočívať konanie súdu prvej inštancie nad rámec zákona. Preto odvolací súd nepovažuje ani tento odvolací dôvod - porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces za daný. Žalobca tým, že v lehote na podanie odvolania nekonkretizoval odvolacie dôvody, vlastne neuviedol tieto odvolacie dôvody. Rovnaký názor zastávajú aj autori Veľkého komentára k Civilnému sporovému poriadku: „Odvolanie musí byť niektorou (prípadne viacerými) z uvedených väd odôvodnené (§ 363), čo znamená, že nestačí formálne citovať v zákone uvedený dôvod, ale je potrebné ho identifikovať, t.j. v akom konkrétnom pochybení (vade, skutočnosti) odvolateľ vidí naplnenie odvolacieho dôvodu.“ (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, strana 1237).

14. K samotným odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) C. s. p. odvolací súd uvádza nasledovné:

15. Žalobcovi možno dať za pravdu, že zmluva o úvere obsahuje údaj o celkovej čiastke, správny údaj o celkových nákladoch a RPMN. Napriek tomu je odvolací súd názoru, že žalobca má pri spotrebiteľskom úvere nárok len na zmluvné úroky pôvodne vyplývajúce zo zmluvy o úvere pri jeho riadnom splácaní, t.j. bez ohľadu na omeškanie dlžníka. K otázke, či veriteľovi patria úroky z úveru aj po predčasnom zosplatnení úveru uvádza odvolací súd nasledovné:

16. Zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je zmluvou spotrebiteľskou podliehajúcou zákonu č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, pretože tento zákon v § 1 ods. 3 takýto úver spomedzi spotrebiteľských úverov nevyučoval. Tento zákon ale nepokrýva všetky otázky vzniku zmluvného vzťahu, práv a povinností strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú, riešenia otázok, na akú dobu je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru v prípade omeškania dlžníka so splácaním úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, ktoré sú predmetom úpravy zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej aj „Obchodný zákonník“). Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere tzv. absolútnym obchodom a preto bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy o úvere je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obchodného zákonníka o zmluve o úvere - § 497 a nasledujúce.

17. Podľa § 497 Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (znenie zákonných ustanovení Obchodného zákonníka ku dňu uzavretia zmluvy o úvere bude odvolací súd aplikovať v celom texte odôvodnenia rozhodnutia) zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

18. Podľa § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednanú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššej prípustnej výške.

19. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/98 z 01. 07. 2000 (rozhodnutie najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho, nie dovolacieho) uverejnené v časopise Zo súdnej praxe vo zväzku 4 ročník 2000 pod publikačným číslom 43/2000 neriešilo otázku, či má veriteľ po predčasnom zosplatnení úveru nárok na dohodnuté úroky z úveru po zosplatnení úveru, ale či patria veriteľovi úroky z omeškania z nezaplatených zmluvných úrokov. Medzi účastníkmi konania sp. zn. 4Obo/143/98 bol spor v tom, z čoho pozostáva žalovaná pohľadávka, či predstavuje úroky z omeškania s platením splatných úrokov alebo ide o úročenie úrokov z omeškania. Odvolací súd vo veci sp. zn. 4Obo/143/98 uložil súdu prvej inštancie skúmať štruktúru žalovanej pohľadávky a je pravdou, že v ďalšom texte je uvedená veta: „Odvolací súd v tejto súvislosti upozorňuje, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov platia len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania (§ 369 Obchodného zákonníka)“, avšak bez bližšieho odôvodnenia s poukazom na zákonné ustanovenie, z ktorého tento záver vyplýva. V rozpore s týmto textom je poznámka k uverejnenému rozhodnutiu v časopise Zo súdnej praxe, kde je uvedený: „Osoba prijímajúca úver (dlžník) zo zmluvy o úvere podľa § 497 a nasledujúce Obchodného zákonníka preberá jednak povinnosť poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a od doby poskytnutia peňažných prostriedkov do dňa ich vrátenia aj povinnosť platiť úroky“ a právna veta rozhodnutia, ktorá má vystihovať jeho podstatu znie: „Zmluvou o úvere sa dlžník zaväzuje vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky. Úroky sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka, preto dôsledkom omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úroky z omeškania.“. Z uvedeného odvolací súd vyvodil, že ambíciou rozhodnutia 4Obo/143/98 nebolo riešiť, dokedy má veriteľ nárok na dohodnuté úroky z úveru, ale či z dlžných úrokov z úveru vzniká povinnosť platiť úroky z omeškania.

20. Odvolaciemu súdu sú z jeho rozhodovacej činnosti známe rozhodnutia súdov prvej a druhej inštancie vychádzajúce z názoru, že úroky z úveru prináležia veriteľovi len za čas do splatnosti dlhu (napríklad rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/400/2014 z 29. 07. 2015, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/4/2017 zo 16. 02. 2017, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/296/2016), ale aj opačné rozhodnutia obsahujúce názor, že povinnosť platiť úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov v spotrebiteľských vzťahoch trvá aj po splatnosti pohľadávky až do vrátenia úveru (napríklad uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/41/2014, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/432/2015, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/108/2014), prax súdov pri rozhodovaní o nároku na zmluvné úroky z úveru po jeho zosplatnení nie je teda ustálená.

21. Žalobca neodstúpil od zmluvy o úvere, v súlade so zákonom (tento záver súdu prvej inštancie alebo odvolaním napadnutý a odvolací súd súc viazaný odvolacími dôvodmi ho nemohol preskúmať) žalobca zosplatnil úver s príslušenstvom ku dňu 23. 11. 2014.

22. Podstatnými náležitosťami zmluvy o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka je určenie zmluvných strán, výšky úveru a záväzok veriteľa poskytnúť na požiadanie dlžníka peňažné prostriedky v dohodnutej výške, ako aj záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté prostriedky a zaplatiť úroky. Obchodný zákonník nemá priamu úpravu, z ktorej by vyplývalo, či veriteľovi patria zmluvné úroky v prípade predčasného zosplatnenia úveru iba do okamihu tohto zosplatnenia alebo mu tieto úroky patria až do doby konečného vrátenia peňažných prostriedkov dlžníkom. Takáto úprava absentuje aj pri zmluve o pôžičke podľa § 657 Občianskeho zákonníka alebo v zákone č. 129/2010 Z. z. Snahou zákonodarcu o úpravu tejto otázky priamo v Občianskom zákonníku bola navrhovaná zmena ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zákonom č. 106/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov tak, že sa na konci tohto ustanovenia mala pripojiť veta: „úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“. Navrhovanú zmenu odôvodňovala dôvodová správa nasledovne: „V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok sa zavádza nové pravidlo, podľa ktorého úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565

Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na nejednoznačnosť výkladu a neprimerané postupy niektorých veriteľov sa jednoznačne zakotvuje, že tzv. odplatné úroky budú veriteľovi patriť výhradne len do okamihu uplatnenia práva na jednorazové zosplatnenie úveru alebo pôžičky poskytnutej spotrebiteľovi v súlade s § 53 ods. 9 OZ. Z uvedeného plyní, že veriteľ si nebude môcť po jednorazovom zosplatnení uplatniť úroky za čas, ktorý by mala úverová zmluva ešte trvať bez výhody postupného splácania dlhu spotrebiteľom v splátkach. Povedané inak, ak bol úver dojednaný na dobu 10 rokov, v 3. roku došlo k jeho jednorazovému zosplatneniu podľa § 53 ods. 9 OZ, za obdobie zvyšných 7 rokov už veriteľovi nebudú patriť odplatné úroky. V týchto prípadoch bude mať po jednorazovom zosplatnení veriteľ nárok len na úroky z omeškania, ktorými sa bude úročiť celá výška dlhu spotrebiteľa, ktorá sa ustálila v dôsledku uplatnenia práva na jednorazové zosplatnenie úveru“. Navrhovaná zmena sa do zákona č. 106/2014 Z. z. nepremietla v dôsledku pozmeňujúceho návrhu Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky, ktorý uznesením z 18. marca 2014 č. 392a navrhol v článku I. vypustiť bod 5 v znení: „V § 53 ods. 9 sa na konci pripája táto veta: Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“ z dôvodu možného spôsobenia problémov v aplikačnej praxi.

23. Podstatnou otázkou pre rozhodnutie o odvolaní žalobcu je, či je možný súbeh úrokov z úveru aj úrokov z omeškania alebo sa navzájom vylučujú. Z ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka tento moment nevyplýva. Z ust. § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, len odkedy je dlžník povinný platiť úroky. Ustanovenie § 503 Obchodného zákonníka neupravuje dobu, dokiaľ je dlžník povinný platiť úroky z úveru, iba splatnosť úrokov a odsek 3 posledná veta tohto ustanovenia upravuje zmenu v obsahu záväzku platiť úrok v tom smere, že pri predčasnom vrátení poskytnutých peňažných prostriedkov zo strany dlžníka, je tento povinný zaplatiť úrok len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov, t.j. povinnosť dlžníka zaplatiť úroky len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov v prípade vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov dlžníkom pred dobou určenou v zmluve. Taktiež ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch (§ 13 ods. 3 a § 16 ods. 1) sa týkajú odstúpenia od zmluvy o úvere zo strany spotrebiteľa do 14 dní od jej uzavretia bez uvedenia dôvodu, resp. predčasnej splatnosti úveru. V tomto spore sa však nejedná o tento prípad. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, či zákona č. 129/2010 Z. z. nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Prípustnosť dohody účastníkov zmluvy o úvere o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov vyplýva aj z judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorá je do určitej miery aplikovateľná v Slovenskej republike vzhľadom na v minulosti totožnú a v súčasnosti príbuznú právnu úpravu úverov poskytnutých spotrebiteľom. V rozhodnutí sp. zn. 33Odo/657/2005 z 27. 06. 2017 Najvyšší súd Českej republiky vyslovil záver, že nie je možné vylúčiť, aby si zmluvné strany pri peňažnej pôžičke dohodli úroky aj za dobu, počas ktorej bude istina dlžníkom skutočne užívaná (do jej faktického vrátenia veriteľovi) teda aj za dobu, počas ktorej je dlžník v omeškaní so splnením svojho záväzku z dôvodu, že istinu v dohodnutej dobe splatnosti veriteľovi nevráti. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí výslovne uviedol, že zmluvné úroky sú odmenou za užívanie istiny, úrok z omeškania predstavuje zákonnú sankciu za omeškanie zo zaplatením istiny a oba nároky môžu existovať vedľa seba. Z hľadiska posúdenia doby, za ktorú boli pri peňažnej pôžičke dohodnuté úroky, bude preto vždy určujúci obsah zmluvy podľa dohody zmluvných strán. O možnom súbehu dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania pri pôžičke je rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 24. 07. 2014 sp. zn. 33Cdo/1401/2014. Najvyšší súd tu zdôraznil, že oba úroky môžu byť veriteľom požadované vedľa seba bez ohľadu na skutočnosť, či sa jedná alebo nejedná o občianskoprávny vzťah. S odkazom na ďalšie svoje rozhodnutia (sp. zn. 33Odo/518/2003 z 25. 09. 2003, sp. zn. 33Odo/657/2005 z 27. 06. 2007, sp. zn. 33Cdo/1401/2014 z 24. 07. 2014) Najvyšší súd Českej republiky v rozhodnutí z 21. 08. 2014 sp. zn. 33Cdo/212/2014 dal jednoznačnú odpoveď, že „dohodnuté úroky z úveru predstavujú odmenu za požičanie peňazí a úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinností, t. j. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Kým povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva bez ďalšieho zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Aj keď dlžník nie je v omeškaní so splnením dlhu, môže veriteľ požadovať dohodnuté úroky a úroky z omeškania môže požadovať pri omeškaní dlžníka aj u bezúročnej (bezodplatnej) pôžičky. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka), majú však iný právny dôvod a veriteľ ich môže požadovať vedľa seba. Z uvedeného výkladu vyplýva záver, že pre posúdenie primeranosti výšky úrokového zaťaženia nie je možné obe sadzby úrokov sčítať a že zákonné úroky z omeškania nenahradzajú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dohodli“.

24. Odvolaciemu súdu je známe aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18. septembra 2012, ktorým bola odmietnutá sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 29C/131/2011-127 z 23. novembra 2011 a rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1Co/30/2012-145 z 30. mája 2012, v ktorých s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/98 neboli žalobcovia v súdnom spore priznané zmluvné úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov na základe zmluvy o úvere po splatnosti dlhu z dôvodu, že namietané rozhodnutie krajského súdu nie je možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu, keď krajský súd stotožňujúc sa s rozhodnutím okresného súdu s poukazom na štandardnú obchodnoprávnu judikatúru v oblasti úrokov z úveru potvrdil rozhodnutie okresného súdu po rozšírení vecnej argumentácie na podporu správnosti odôvodnenia rozsudku okresného súdu. V predmetnom uznesení teda ústavný súd preskúmal rozhodnutie krajského súdu z hľadiska, či výkladom zákona a právnym názorom krajského súdu nedošlo k zásahu do ústavou garantovaného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, t.j. ústavný súd podrobil rozhodnutie krajského súdu testu ústavnosti, či tento názor nie je arbitrárny, svojvoľný či zjavne neodôvodnený. Nevjadroval sa však k vecnej správnosti právneho názoru krajského súdu o tom, či úroky patria len do zosplatnenia úveru, nakoľko pokiaľ právny názor všeobecného súdu nie je zjavne svojvoľný, neprekročí teda medze ústavnosti, nie je kompetenciou ústavného súdu posudzovať jeho vecnú správnosť. To je úlohou všeobecného súdnictva (odvolacieho a dovolacieho súdu).

25. Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu odvolacieho vo veci sp. zn. 4Obo/143/98 s poukazom na ďalšie citované rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky a všeobecných súdov Slovenskej republiky už nie je možné považovať za štandardnú obchodnoprávnu judikatúru ani ustálenú súdnu prax.

26. V zmysle § 493 Občianskeho zákonníka v platnom znení obsah dojednaného záväzku (ak je v súlade so zákonom) možno meniť len právnou úpravou (ako je to v prípade § 503 od. 3 Obchodného zákonníka) alebo dohodou zmluvných strán. V zmluve o spotrebiteľskom úvere bola dojednaná celková čiastka úveru, ktorá pozostáva z poskytnutej istiny úveru, úroku a poplatkov. Z amortizačnej tabuľky - počtu a termínu splátok zahŕňajúcich istinu a úrok (č. I. 20 spisu) možno zistiť, že úrok po odpočítaní istiny činí 138,50 Eur (23 splátok po 23,- Eur = 529,- Eur + 24. splátka vo výške 9,50 Eur = 538,50 Eur - istina 400,- Eur). Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Preto podľa odvolacieho súdu zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednania, t.j. patrí v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo. Aj keď sú vyššie citované ustanovenia Obchodného zákonníka dispozitívneho charakteru (okrem základného ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka), ich prípadná zmena dohodou zmluvných strán, ktorá by viedla k zhoršeniu zmluvného postavenia spotrebiteľa oproti zákonu (napr. dojednanie, že veriteľovi patria v prípade omeškania dlžníka úroky až do skutočného vrátenia istiny úveru) v prípade, ak by mal spotrebiteľ ako dlžník zaplatiť úroky z úveru vo vyššej výške ako v rozsahu zahrnutom do celkovej čiastky spotrebiteľského úveru by bola v zmysle § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatná, a preto vyššie uvedená česká judikatúra ohľadne možnosti takéhoto dojednania v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky týkajúceho sa spotrebiteľských zmlúv o úvere nie je použiteľná. Dojednanie umožňujúce zaplatenie istiny predčasne (do jej zaplatenia) v prípade tzv. živých úverov, kde by posledná splátka úveru nebola ešte splatná v prípade, že by nedošlo k jeho zosplatneniu, je nadbytočné, pretože na takýto variant myslí ust. § 503 ods. 3 ObZ, ktoré je výhodné pre spotrebiteľa, nakoľko tým, že zaplatí istinu skôr, ušetrí na úrokoch. Avšak v prípade omeškania spotrebiteľa s platením úveru, navyše ak dôjde v dôsledku toho k jeho zosplatneniu, je pre neho nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Tento záver je jednoznačný pri úveroch, kde by aj pri nezosplatnení úveru bola posledná splátka úveru splatná v čase rozhodnutia súdu. Tento názor odvolacieho súdu v spleti rôznych názorov na danú problematiku uvedených vo vyššie citovaných rozhodnutiach sa vzťahuje len na prípady, kedy možno porovnať výšku úroku úveru zahrnutú do celkovej čiastky úveru a odvodenú z amortizačnej tabuľky s výškou úroku, ktorú by mal spotrebiteľ zaplatiť do faktického vrátenia istiny úveru, ak už uplynulo obdobie, dokedy mal istinu úveru zaplatiť a doposiaľ tak neučinil. V prípadoch úverov, v ktorých celková výška úroku a celková čiastka spotrebiteľského úveru pre prípad jeho platenia v splátkach po vopred dohodnutý čas nie je v zmluve určená, nemožno posudzovať výhodnosť či nevýhodnosť dohody o platení úrokov do faktického vrátenia istiny úveru, preto takúto dohodu a priori a vo všeobecnosti nemožno považovať za neplatnú z dôvodu zhoršenia zmluvného

postavenia spotrebiteľa. V tomto posudzovanom prípade sa však jedná o spotrebiteľský úver, kde je výška úroku odvodená od celkovej čiastky určená.

27. Zo zmluvy o úvere a amortizačnej tabuľky vyplýva, že posledná splátka pozostávajúca z istiny a úroku úveru by v prípade nezosplatnenia úveru bola splatná dňa 25. 08. 2015. Keďže celková čiastka zahŕňajúca istinu úveru a celkové náklady vrátane úrokov činí 557,31 Eur a spotrebiteľ pred podaním žaloby zaplatil 437,60 Eur a po podaní žaloby dňa 29. 01. 2018 sumu 50,- Eur a dňa 22. 02. 2018 sumu 141,69 Eur (tieto skutkové závery žalobca odvolaním nenapadol), uhradil ku dňu vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie celú celkovú čiastku, teda aj zmluvné úroky a zvyšok úhrady 71,98 Eur (629,29 Eur - 557,31 Eur) pokrýva aj prípadné úroky z omeškania. Preto aj keď súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam o absencii náležitostí zmluvy podľa zákona č. 129/2010 Z.z. a v dôsledku toho k nesprávnemu právnemu záveru o tom, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho druhom výroku o zamietnutí žaloby ako vo výroku vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil.

28. Odvolací súd v zmysle § 379 písm. a) C. s. p. stanovujúcim jednu z výnimiek z viazanosti rozsahom odvolania preskúmal aj závislý tretí výrok rozsudku súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania. Aj keď sa nestotožňuje s určením pomeru úspechu žalobcu a žalovaného v spore zo strany súdu prvej inštancie vzhľadom na vyššie uvedené právne posúdenie veci odvolacím súdom, úspech žalovaného v spore možno naďalej považovať za väčšinový, keďže z celkovej čiastky po podaní žaloby zostávalo žalovanému uhradiť už len sumu 119,71 Eur (557,31 Eur - 437,60 Eur), v ktorej sú zahrnuté tak istina ako aj zmluvný úrok a poplatky a prípadne mu zostávalo zaplatiť prípadné úroky z omeškania z medziobdobí omeškaní so splátkami a po zosplatnení dlhu. Nebol teda daný dôvod žalovať istinu až vo výške 141,69 Eur a úroky až vo výške 123,54 Eur a vôbec nebol daný dôvod žalovať úroky a úroky z omeškania z istiny 141,69 Eur od 08. 06. 2017 do zaplatenia. Vzhľadom na väčšinový úspech žalovaného je aj tretí výrok rozsudku súdu prvej inštancie o nepriznaní náhrady trov konania žalovanému, nakoľko žiadne zo spisu nevyplývajú vecne správny, a preto ho odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 C. s. p. taktiež potvrdil.

29. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C. s. p. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku by bola vznikla žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania z dôvodu plného úspechu žalovaného v odvolacom konaní. Nárok na náhradu trov odvolacieho konania však žalovanému odvolací súd nepriznal z dôvodu, že mu v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

30. Rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).